

Regeringens proposition

1982/83: 18

om medgivande att efterge viss statens fordran på rättegångskostnader;

beslutad den 2 september 1982.

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

ROLF WIRTÉN

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen medger att statens fordran på rättegångskostnader mot Frostvikens norra sameby m. fl. efterges.

BUDGETDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringsammanträde
1982-09-02

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Friggebo, Dahlgren, Åsling, Johansson, Wirtén, Andersson, Boo, Petri, Eliasson, Gustafsson, Elmstedt, Tillander, Ahrlund, Molin

Föredragande: statsrådet Wirtén

Proposition om medgivande att efterge viss statens fordran på rättegångskostnader

Inledning

Högsta domstolen meddelade den 29 januari 1981 dom i det s. k. skattefjällsmålet. Därmed avslutades en process som pågått sedan år 1966 mellan Frostvikens norra sameby m. fl. och staten. Tvisten gällde bättre rätt till renbetesfjäll i Jämtland m. m.

I stämningsansökan yrkade sameparterna i första hand bättre rätt än staten till vissa renbetesfjäll och i andra hand att vissa särskilt angivna rättigheter måtte tillerkännas dem. Staten, som företräddes av justitiekanslern, bestred bifall till sameparternas talan. I dom den 1 november 1973 ogillade Jämtbygdens tingsrätt sameparternas samtliga yrkanden men förklarade att staten skulle svara för sina egna kostnader i målet.

Mot tingsrättens dom fullföljdes talan av sameparterna i huvudsaken och av staten beträffande rättegångskostnaderna och vissa processuella frågor. Hovrätten för Nedre Norrland gjorde genom dom den 1 oktober 1976 ingen annan ändring i tingsrättens dom än att staten tillerkändes ersättning av sameparterna för sina kostnader i tingsrätten. Vidare ålades sameparterna att ersätta staten för dess rättegångskostnader i hovrätten.

Hovrättens dom överklagades av sameparterna samt beträffande vissa mindre processuella frågor av staten. Högsta domstolen fastställde hovrättens dom i huvudsaken men gjorde några mindre ändringar i processuellt hänseende till sameparternas nackdel. Sameparternas talan blev härigenom i alla delar ogillad.

Sameparterna ålades att ersätta statens rättegångskostnader enligt den i 18 kap. 1 § rättegångsbalken stadgade huvudregeln att den tappande parten skall ersätta motpartens rättegångskostnader.

Statens rättegångskostnader utgör för rättegången i tingsrätten 155 828

kr. jämte 6 % ränta från den 1 november 1973, för rättegången i hovrätten 292 277 kr. 45 öre jämte 6 % ränta från den 1 oktober 1976 samt för rättegången i högsta domstolen 795 282 kr. jämte 6 % ränta från den 29 januari 1981. Rättegångskostnaderna inkl. ränta per den 1 juli 1981 utgör 1 418 383 kr.

I skrivelse till regeringen den 12 februari 1981 har sameparterna anhållit att staten avstår från sin fordran på rättegångskostnad. Sameparterna har hävdat att rätten till renbetesfjällen i Jämtlands län är en fråga som kunnat avgöras endast genom domstols dom och inte genom lagstiftning. Med ett sådant betraktelsesätt blir det enligt sameparternas mening helt naturligt att staten står för sina egna rättegångskostnader.

Efter remiss har yttranden över ansökningen avgetts av justitiekanslern och kammarkollegiet. Remissinstanserna ställer sig positiva till att i vart fall en del av statens fordran efterges. Kammarkollegiet anser att eftergiften bör begränsas till hälften av rättegångskostnaderna i de olika instanserna och justitiekanslern hävdar att sameparterna bör betala ett belopp om 600 000 kr. Som skäl för en begränsad eftergift åberopar remissinstanserna bl. a. att samesidans processföring i högsta domstolen förorsakat att såväl utredningsarbetet som huvudförhandlingen har kommit att ta omotiverat lång tid.

Föredraganden

För egen del får jag anföra följande.

Processen gällde en svårbedömd rättsfråga, vars avgörande har varit av stor betydelse för att få klarlagt vilka rättigheter som tillkommer samerna vid utövandet av renskötseln på renbetesfjällen. De klarlägganden som utredningarna i målet och domarna har gett bör vidare för framtiden ge god vägledning rörande rättsläget i renbetesfrågor.

Remissinstanserna har i princip biträtt framställningen och jag anser också för egen del att rättegången rört en sådan speciell och för staten betydelsefull fråga att det finns skäl att ställa sig positiv när den nu har prövats ingående för första gången. Omständigheterna har enligt min mening varit sådana att staten i detta fall bör helt efterge sin fordran på rättegångskostnader.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att medge att statens fordran på rättegångskostnader mot Frostvikens norra sameby m. fl. efterges.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.